

Muzička kultura je prema Siniši Škarici **totalitet kreacije i recepcije glazbenog stvaralaštva**. S pravom naglašava urednica knjige **Natalija Cajić**: "To je antologijska knjiga (...) koja svjedoči o stvaranju najbogatije muzičke arhive na ovim prostorima. (...) Knjiga predstavlja svojevrsnu čitanku o rođenju Jugotona, od 1947. godine pa sve do njegove pune zrelosti 1969. godine. Biografija ex- yu diskografije nastala je iz pera njenog osvjedočenog poznavaoča". U predgovoru knjige autor određuje njezin smisao i cilj: "Ako 70.godina u ljudskom vijeku i nije bogzna što, za tvrtku (**Croatia Records**) je takvo trajanje samo po sebi vrijedno svog poštovanja. Tvrtka (...) postaje simbol čitave djelatnosti (...) koja u svom arhivu čuva dio kulturnog – poglavito glazbenog – nasljeđa čak šest država, odnosno njihovih naroda i nacionalnih manjina (pohranjena su i govorna i glumačka, te dječja izdanja), a riječ je o dvadeset tisuća snimaka razmještenih na više od osamnaest tisuća artefakata ... (str.19.)" što ukazuje da je Croatia Records najveći nacionalni i regionalni diskografski muzički nakladnik. Razvidno je da Croatia Records postaje nacionalna glazbena i diskografska arhiva koja postaje navigacijski glazbeno-muzički arhivski stvaralački putokaz građanima, poput GPS-a kojeg upotrebljavaju milijuni vozača, te koji istovremeno slušaju muzičku emitiranu glazbenu diskografsku produkciju i prate GPS orijentaciju. Komparativno možemo citirati popularnog **Y.N.Hararija** koji u knjizi "Homo Deus - Kratka povijest sutrašnjice (str. 356.) govori metaforički u prilog automobilske diskografiji: "...navigacijske aplikacije temeljene na GPS-u danas upotrebljava mnogo vozača (...). Milijuni njegovih korisnika neprestano ga ažuriraju podacima o prometnim čepovima, automobilskim nesrećama i prometnim patrolama". Ugledna translatologinja **V.Kučić** u knjizi "Translatologija u teoriji i praksi" (str.165.) upozorava kako je: "Dvadeseto stoljeće okarakterizirano, zbog intenzivne ekspanzije informacijsko-komunikacijske tehnologije, te post-modernog kapitalizma i migracijskih procesa, kao stoljeće transnacionalnosti. Kreativno je nastala nova dimenzija kulturne, jezične, tehnološke i translato-loške stvarnosti" kao tvornica glazbe, to jest kreativne medijske industrije, koju građanima na holističko sinkronijski i dijakronijski način približava Siniša Škarica u knjizi "Tvornica glazbe – priče iz Dubrave". U sadržajnom smislu knjiga je strukturirana, uz uvod, u **šest temeljnih zasebnih poglavlja**: (I) Pogled unatrag; (II) Pedesete – doba

kada su nam se ploče vrtjele brže, a vrijeme teklo sporije; (III) Šezdesete – muzika na 45 okretaja; (IV) Doba festivala (1953. - 1969.); (V) Kad je rock bio mlad; i (VI) Šezdesete: Reci, zbogom!; te prikaz bibliografije i drugih izvora o autoru sa zahvalama (str.419. - 422.). Nakladnik knjige je Croatia Records d.d., kojeg zastupa direktor Želimir Babogredac. Glavna urednica knjige je **Nikolina Mazalin** a knjigu su uz Sinišu Škaricu uredili **Natalija Cajić** i **Sanja Bachrach-Krištofić**, lekturu i korekturu sačinila je **Mirjana Paić-Jurinić** a grafičku opremu su oblikovali **Bachrach & Krištofić**. Knjiga je u nakladi od 1000 primjeraka otisnuta u tiskari "Intergrafika –TTŽ d.o.o.". Kako s pravom ističu ugledni komunikolozi, te teoretičari i praktičari diskografije, knjiga Siniše Škarice pridonosi, u zaoštrenim i nepovoljnim svjetskim prilikama, boljem razumijevanju svih naroda i narodnosti kao svakodnevnih konzumenata glazbene medijske i diskografske produkcije, jer **muzika govori univerzalnim razumljivim jezikom muzike kojeg svi razumijemo**. Prezentirana knjiga je veliki produkcijski i stručni doprinos tvrtke "**Croatia Records**" razvoju nacionalne Hrvatske diskografije kao vodeće regionalne razvojne medijske i diskografske industrije. Iz svega iznesenog, ovu vrijednu antologijsku knjigu, slobodni smo preporučiti širokom čitateljskom i stručnom krugu, a posebno medijskim i glazbenim djelatnicima koji promišljaju novu budućnost diskografije na svim razinama globalne, regionalne, nacionalne i lokalne medijske industrije.

Primljeno: 2017 – 08 – 30

Red.prof.dr.sc.Mario Plenković
Univerza v Mariboru, FERL,
Inštitut za medijske komunikacije & Alma Mater
Europaea, Maribor, Slovenija

Ilija Musa: MEDIJSKO PRAVO, sloboda izražavanja u Bosni i Hercegovini i Republici Hrvatskoj, Školska naklada d.o.o., Mostar, Mostar, 2017., 615 str.

Dr. sc. Ilija Musa, docent Sveučilišta u Mostaru, priredio je i objelodanio izuzetno zanimljivu znanstvenu knjigu **Medijsko pravo, sloboda izražavanja u Bosni i Hercegovini i Republici Hrvatskoj**, u nakladi „Školske naklade d.o.o.“ iz Mostara, u impresivnom kvalitetnom volumenu od 615 stranica teksta. Autor je sveučilišni docent

na predmetima s područja medijskog prava i teorije masovnih medija Sveučilišta u Mostaru. Autor je bojnih znanstvenih i stručnih radova te voditelj, koordinator ili suradnik na različitim znanstvenim projektima iz područja masovnih medija i medijskog prava.

Jedan od osnovnih pojmova u analizi svakog komunikacijskog sustava jest sloboda medijskog izražavanja. Zato je sasvim razumljivo da se bez određivanja pojma što je sloboda medijskog izražavanja ne može započeti bilo kakva ozbiljna medijska i komunikacijska analitička i stručna rasprava. Medijska komunikologija, kao izrazita dijalektička teoretska i praktična znanstvena disciplina, uvijek u svojim analizama polazi od zatečene povijesno moguće prakse ljudskog komuniciranja. S medijske točke gledišta uvijek je problem slobode medijskog izražavanja (osobni ili društveni) sadržan u određivanju općeg medijskog inputa cijelog komunikacijskog procesa na putu ostvarivanja i utvrđivanja osobne ili društvene vrijednosti medijske informacije. Uvijek se, s aspekta slobode medijskog izražavanja, postavlja temeljno komunikološko pitanje, je li medijska informacija istinita i vjerodostojna? S gledišta slobode medijskog izražavanja nužno je profesionalno odgovoriti koju i kakvu medijsku informaciju posredovati u medijskom prostoru? Tko je medijski mjerodavan da odredi što je sloboda medijskog izražavanja? O svim tim odlučujućim pitanjima slobode izražavanja, sinkronijski i dijakronijski analizira autor knjige dr. Ilija Musa, na sustavan, principijelan, komunikološki te medijski metodološki i pravno-normativni način. Medijsko pravo, kako navodi autor, se temelji na slobodi medijskog izražavanja koje podrazumijeva pravo traženja, širenja i primanja informacija u slobodnim izražajnim medijskim prihvatljivim granicama kako za pojedinca tako i za čitavu društvenu zajednicu na svim razinama globalne, regionalne, nacionalne i lokalne medijske komunikacije. Autor je knjigu namijenio studentima novinarstva i komunikologije, kao pedagoško-instruktivno štivo, te svim stručnjacima koji izučavaju medijsko i komunikološko područje, a posebno pravnicima i komunikolozima koji sustavno izučavaju slobodu medijskog izražavanja u Bosni i Hercegovini kao i u Republici Hrvatskoj (Case study) s aspekta slobode medijskog izražavanja i razvoja ljudskih prava te svih oblika slobode medijskog izražavanja. Prezentirana knjiga čitateljima otvara nove

horizonte slobodnog medijskog izražajnog diskursa. Sloboda izražavanja je povijesna težnja svakog novinara, medijskih institucija i svih građana u suvremenom demokratskom i pluralističkom inkluzivnom informacijskom društvu.

Prezentirana knjiga je u sadržajnom smislu, uz predgovor i uvod, strukturirana u (14) četrnaest zasebnih temeljnih poglavlja: (1) «Povijesni pregled ljudskih prava i sloboda»; (2) »Sloboda izražavanja u međunarodnim dokumentima»; (3) »Pravna standardizacija slobode izražavanja u medijima»; (4) » Društvena odgovornost javnih medija»; (5) »Cenzura»; (6) »Zabrana govora mržnje»; (7) »Politička debata u medijima»; (8) »Medijsko djelovanje i zaštita maloljetnika»; (9) »Pristup informacijama javnih tijela»; (10) »Pravo na privatnost»; (11) »Zaštita ugleda i časti»; (12) «Pravo na ispravak i odgovor»; (13) »Autorsko pravo»; i (14) »Medijska samoregulacija i novinarski kodeks«. Knjiga u nastavku sadrži zanimljive stručne priloge koje autor ove vrijedne knjige naziva »Dodatci« (od str. 299. do str. 404.). U sadržajnom smislu knjiga sadrži, po osobnom izboru autora, 105. izvora »Literature«, 66. izvora »Legislative« i 39. dokumenata »Sudske prakse« (od str.585. do 603.) te pojmovno kazalo i biografski zapis o autoru.

Za čitatelje, medijske djelatnike, novinare i sve sudionike medijske komunikacije, posebno je zanimljivo zaključno poglavlje (14) »**Medijska samoregulacija i novinarski kodeksi**« koji su komparativni za dvije susjedne države (Republika Bosna i Hercegovina i Republika Hrvatska). S komunikološkog i pravnog aspekta izloženo gradivo je višestruko zanimljivo za razumijevanje i reguliranje slobode medijskog izražavanja koje će omogućiti građanima medijsku komunikaciju po komunikološkom modelskom principu »**svi, sa svima, o svemu, potpuno, argumentirano i osobno odgovorno**«, što je temeljni cilj autorskog nastojanja da se ostvari ideal slobodnog medijskog izražavanja u teoriji i praksi suvremenog medijskog komuniciranja.

Možemo komparativno zaključiti, analizirajući medijsko pravo Republike Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, da svaka država normira i određuje svoj poseban sustav javnog komuniciranja (medijsku komunikaciju). No, svaka država ima svoje posebnosti (novinarske kodekse) ali se, što je vrijedno istaknuti, u njima nalaze i zajedničke opće odrednice koje poštuje cijeli civi-

lizirani svijet medijske demokracije, koji zagovara slobodu medijskog izražavanja na svim razinama globalne, regionalne, nacionalne i lokalne medijske komunikacije.

Slobodni smo, na temelju svega iznesenog, ovu vrijednu knjigu preporučiti novinarima i svim medijskim djelatnicima, a posebno studentima novinarstva i komunikologije, kao i svim čitateljima, koji u užem ili širem smislu izučavaju medijsko pravo i medijsku komunikologiju.

Primljeno: 2018 – 04 – 21

Red.prof.

dr .sc. Mario Plenković

*Sveučilište u Mariboru, Fakultet za elektrotehniku,
računarstvo i informatiku,*

*Inštitut za medijske komunikacije & Alma Mater Eu-
ropaea – ECM, Maribor, Slovenija /*

*University of Maribor, Faculty of Electrical Engineer-
ing and Computer Science,*

*Institute of Media Communications & Alma Mater
Europaea – ECM , Maribor, Slovenia*